

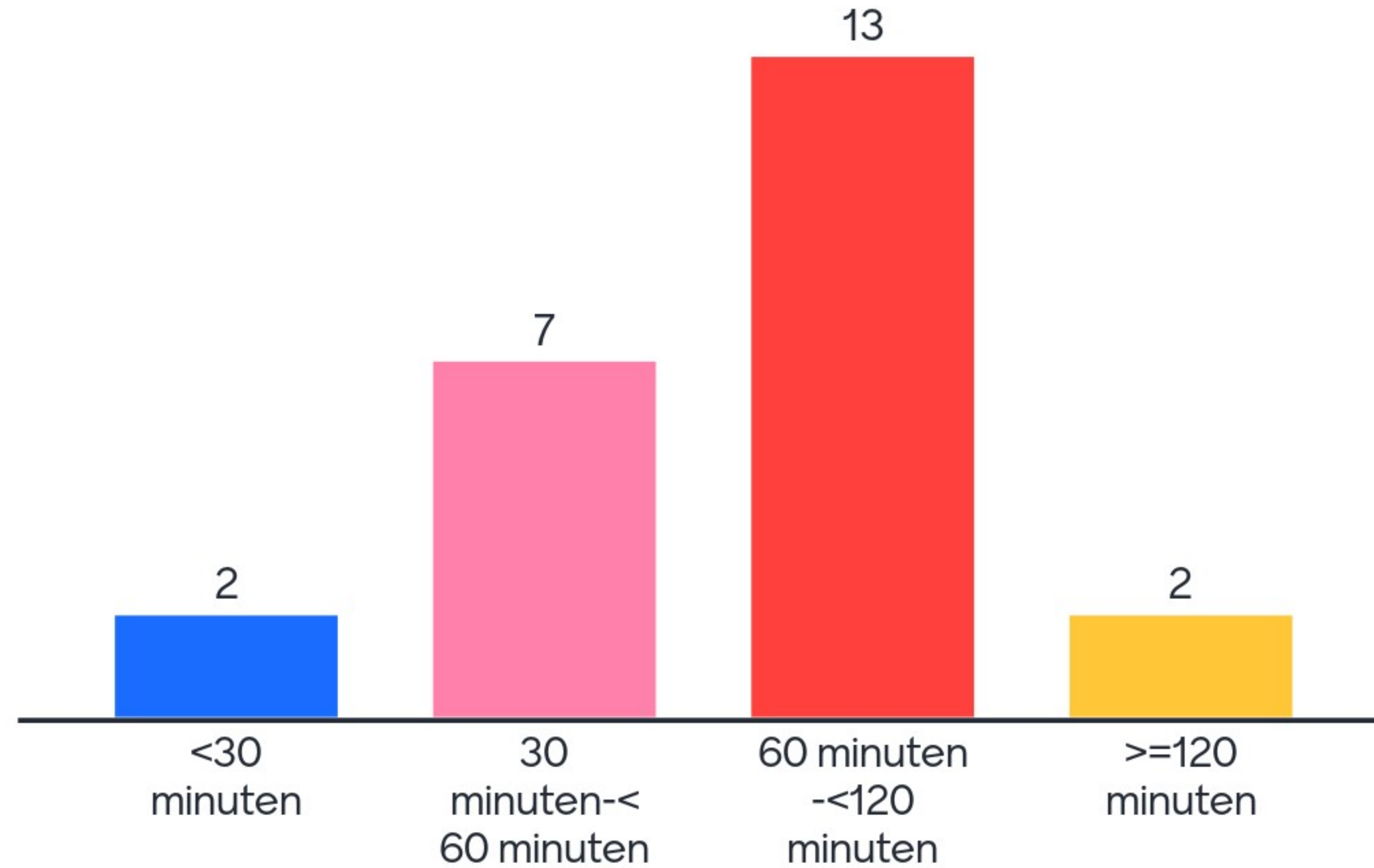

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

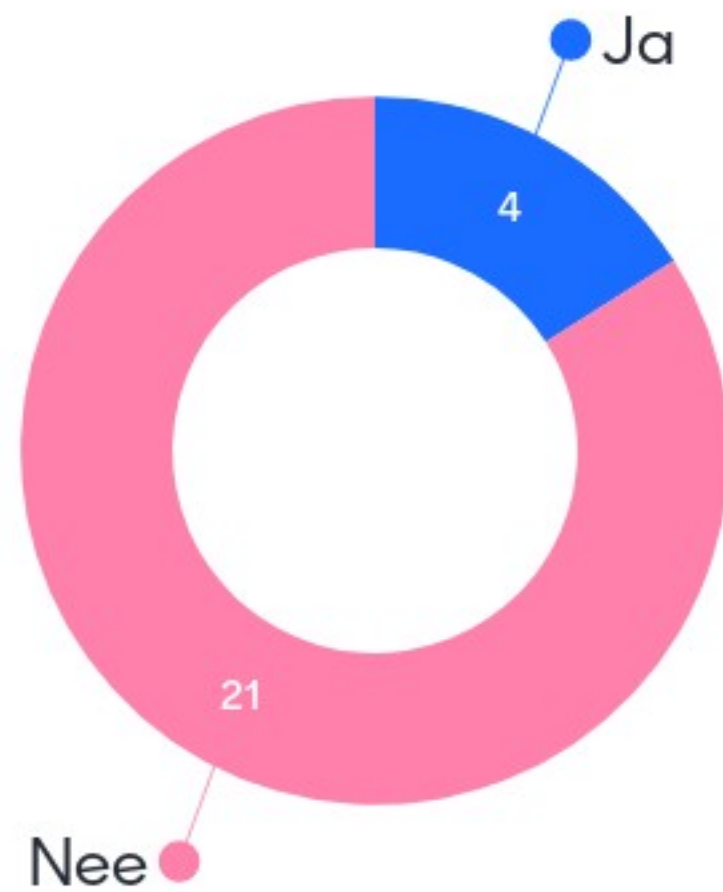
 Mentimeter

Klimaatneutraal en circulair in 2030

Hoe lang heb je gereisd naar Houten?

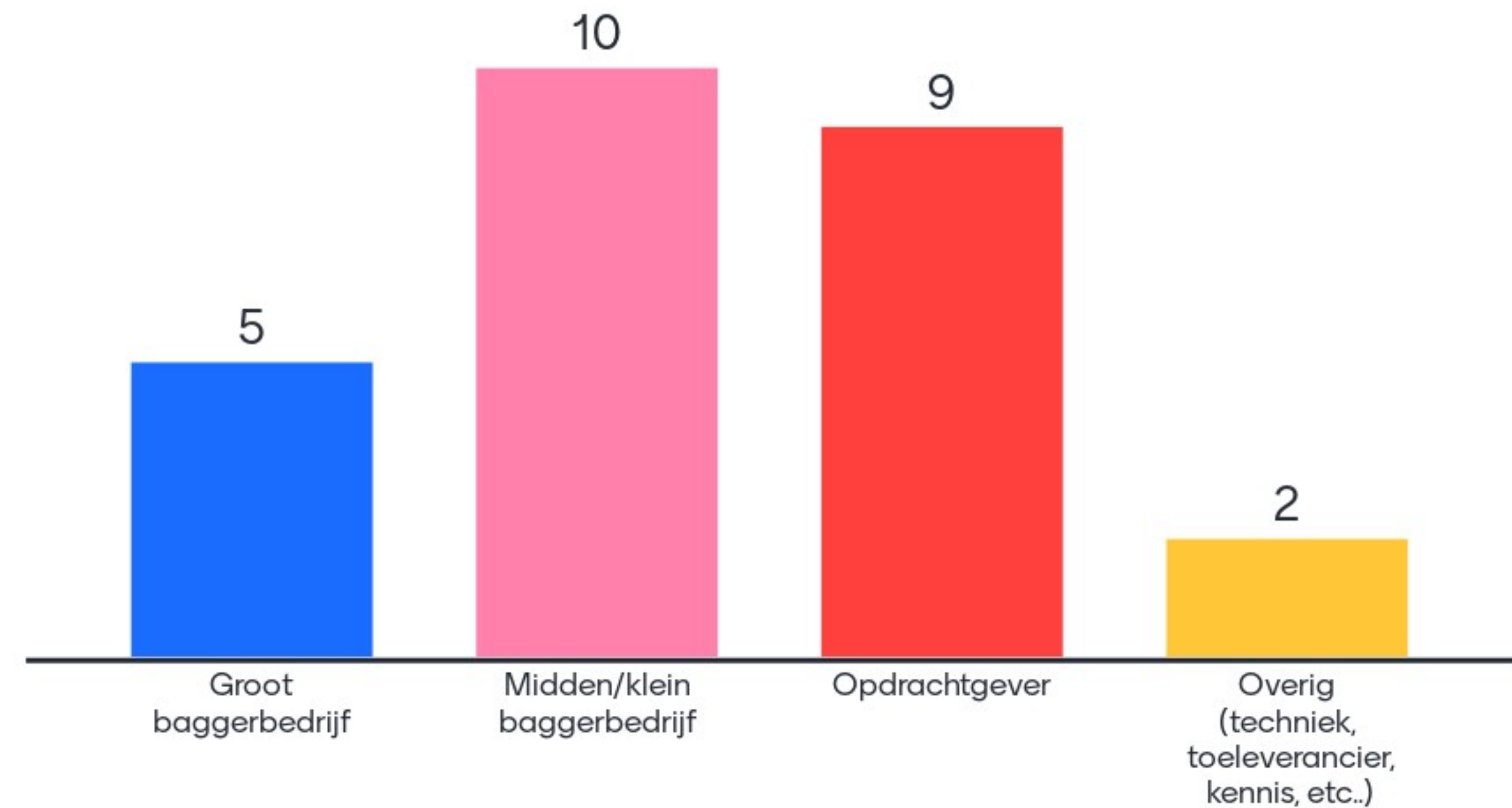

Ik ga vanmiddag naar
de CEDA-NL lezingen
over het Fehmarnbelt
project

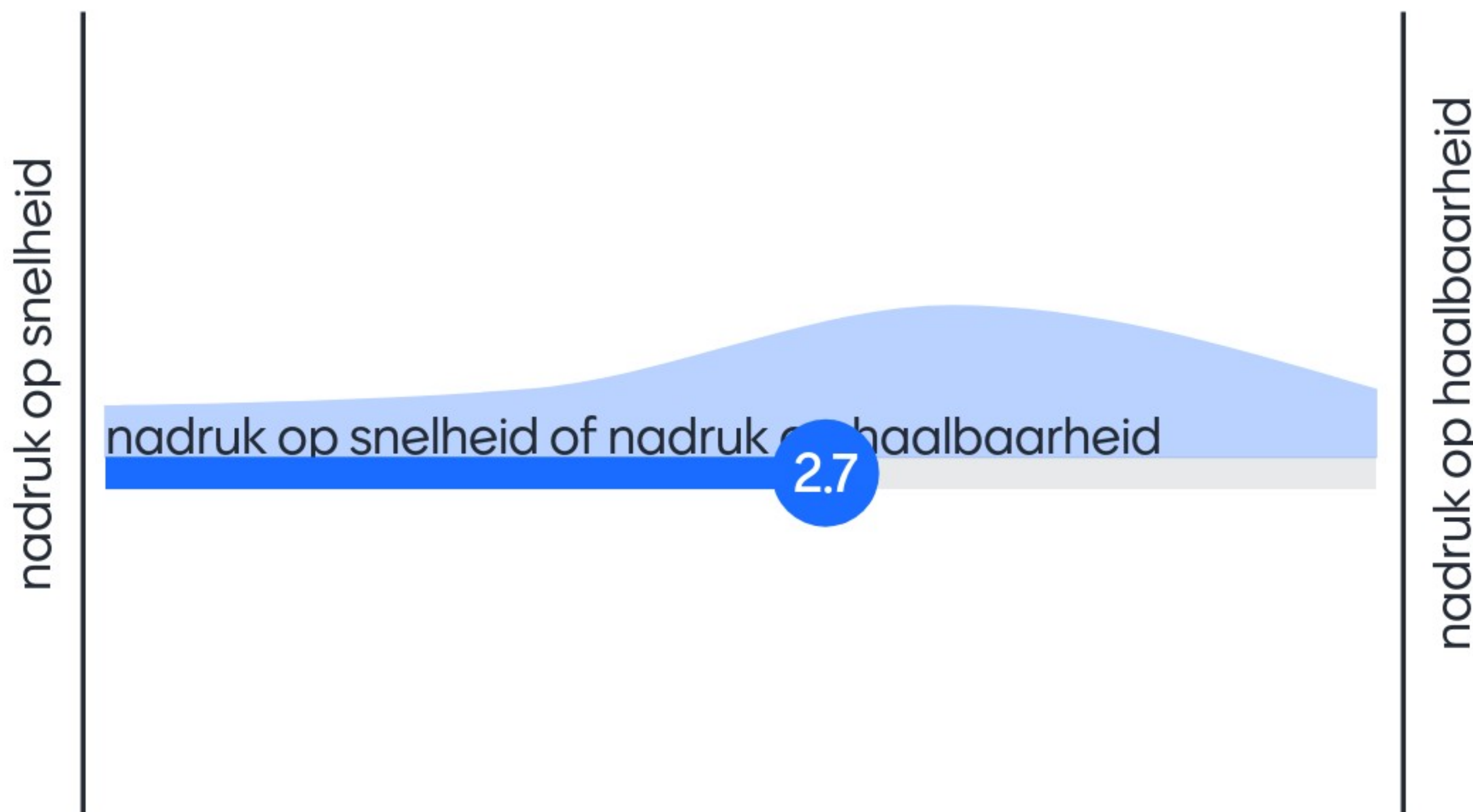
Hoe zou jij je organisatie typeren?

Mentimeter

Waar moet volgens jullie de nadruk op liggen: snelheid of haalbaarheid?

Welke argumenten heb je daar voor?

Level playing field mkb en grootbedrijf

Budget & capaciteit

Koplopers ruimte geven

Het moet wel realistisch blijven

Haalbaar: ivm investeringen

RWS: momentum niet laten vervliegen

Beschikbaarheid van techniek en duurzame brandstoffen

Als OG de druk opvoert zal dat de transitie versnellen

Techniek om tot klimaatneutraal baggeren te komen is nog niet volwassen.

Welke argumenten heb je daar voor?

RWS: zo snel mogelijk duidelijkheid voor de markt creëren

sommige technologie is NU al beschikbaar

De snelheid waarmee de duurzaamheid wordt uitgevraagd dient ook haalbaar te blijven voor de mkb

In een snel tempo meer duidelijkheid, zonder duidelijkheid komen er moeilijk beslissingen, dus het is een wisselwerking. Iedereen heeft haast maar is huiverig voor een verkeerde investeringsbeslissing.

Geen tijd te verliezen mbt verbeteren van het klimaat

Snelheid maar vooral duidelijkheid. Daarmee wordt het ook haalbaar (RWS)

Haalbaar maakt realistisch.

Niet wachten om ambitie in aanbestedingen mee te geven of hier zelfs op te sturen.

Gekozen: 2. Snelheid zorgt voor realiseren/committeren aan doelen. Dit is technisch haalbaar. Echter financieel haalbaar is een factor. En level playing field moet in acht worden gehouden

Welke argumenten heb je daar voor?

Het is een combinatie van beide. RWS kiest voor het hoge ambitieniveau, dan is daar wel snelheid voor nodig. Voor het basisniveau is haalbaarheid een vereiste.

Snelheid met vroege uitvragen van werk waardoor er tijd is voor aannemer om haalbare oplossing te bieden met grote impact. RWS

Snel en haalbaar: er is geen toekomst in fossiele brandstoffen, gevolgen van klimaatverandering zijn al begonnen, we hebben geen tijd te verliezen. Maar welke oplossing en techniek is wel de toekomst?

Focussen op één techniek en die compleet faciliteren
of meerdere technieken open laten en zien welke
uiteindelijk “winnaar wordt”

 Mentimeter

Focus op 1 techniek

Focus op 1 techniek of meerdere technieken

3.3

Meerdere technieken

Welke argumenten heb je daar voor?

Keuze maken is (nog) niet mogelijk

Level playing field

In deze transitie periode is nog onvoldoende duidelijk welke techniek uiteindelijk de beste zal zijn.

Op dit moment is nog niet uitgekristalliseerd welke techniek de winnaar is, zolang dat zo is opties open houden

Projecten zijn verschillend, die vragen om verschillende technieken. Qua locatie, omvang, type materieel

Zoet water, verschillend materieel , verschillende technieken

Er zijn nog teveel onzekerheden. En er zijn meerdere technische oplossingen.

Het wordt moeilijk om alle bedrijven naar dezelfde techniek te sturen. Gezien het internationale karakter -> andere opdrachtgevers gaan dan eventueel sturen naar andere technieken.

Wat de beste techniek is, is nog niet duidelijk

Welke argumenten heb je daar voor?

Meerdere wegen leiden naar Rome.

Meer technieken: alles staat nog in de kinderschoenen en hoe beoordeel je welke die dan die ene techniek moet zijn

RWS mag zelf een voorkeur/focus hebben. Volledig dwingend is niet op zijn plaats

Een competitie van hoog niveau zorgt voor een verdiende kampioen.

Ik zou vooral kijken naar de mankementen/onzekerheden van elke techniek. Denk hierbij aan infrastructuur, veiligheid, onduidelijkheid over hoe duurzaam het is, etc.

Nederland is te klein om launching customer te zijn voor één energiedrager, neem de hele EU mee, dan is er meer mogelijk. Dan is de vraag: welke techniek en stimuleren we eerst een transitiebrandstof (bio-routes) of een 'eind'-oplossing (e-fuels)?

Nu ook meerdere technieken, c zal altijd blijven

Voorkom tunnelvisie tegelijkertijd is focus ook belangrijk om een verandering door te kunnen voeren

Streven naar gezamenlijk optrekken met opdrachtgevers of voortouw nemen met launching customership?

Samen optrekken

uniformiteit van uitvragen vs launching customership?

2.8

launching customership

Welke argumenten heb je daar voor?

Alleen sneller Samen verder!

Je hebt elkaar nodig om het te bereiken

Leerervaringen van launching customer dienen ook met stakeholders gedeeld te worden

Ambitie vraagt om rol als launching customer

RWS kan dit niet in splendid isolation bereiken. Andere OGs proberen mee te nemen. Echter wel met duidelijke ambitie

Je wilt in 2030 wat bereikt hebben wat betreft verduurzaming, dus tempo. Heb je wel duidelijkheid voor nodig.

Overleg/discussie met te veel verschillende opdrachtgevers zal vertragend werken. Beter met een selecte club het voortouw nemen en snel knopen doorhakken.

Met deze ambitie wordt je misschien wel gedwongen tot launching constumer.

3: je moet de techniek ook in kunnen zetten bij andere opdrachtgevers anders wordt het misschien een hele dure oplossing

Welke argumenten heb je daar voor?

Rws is zeker niet hoofd OG, investeringen moeten bij veel OG nuttig ingezet kunnen worden

Er is duidelijkheid nodig over de richting en de mogelijkheden voor de totale markt om investeringen te doen

Samen optrekken op gebied van kennis, doelstellingen, regelgeving en infrastructuur en daarnaast launching customership om snelheid te maken

Andere opdrachtgevers zijn op zoek maar inkoopmethodiek om klimaatdoelstellingen te halen, deel kennis. Alleen ga je sneller samen kom je verder!

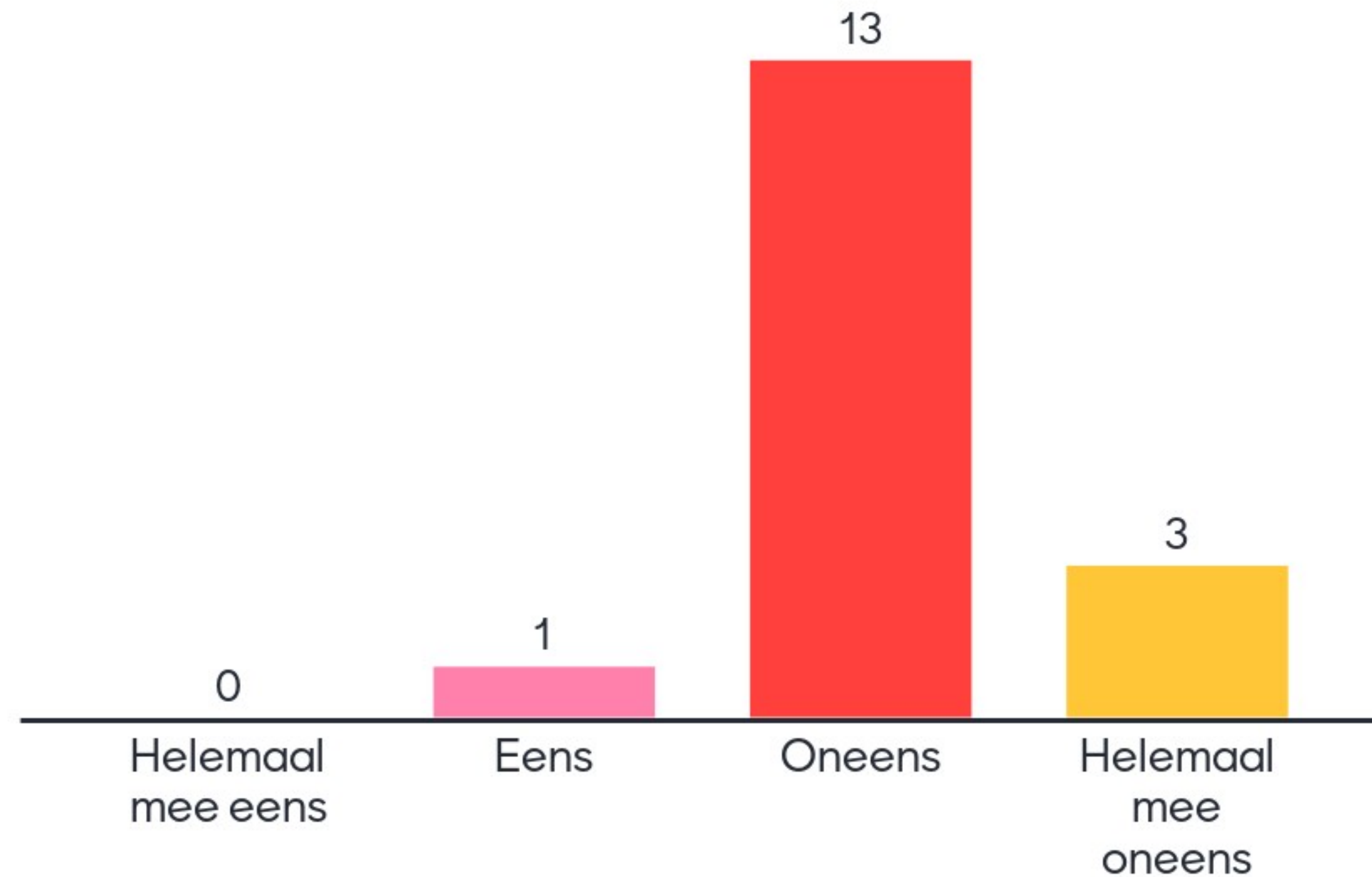
Goed voorbeeld doet volgen, echter zonder het contact met de volgers te verliezen

Het is een combinatie van beide. Het transitiepad heeft geen meerwaarde als het niet door alle opdrachtgevers bij alle aanbestedingen wordt nageleefd. Het ambitieniveau biedt de ruimte voor opdrachtgevers om de voortrekkersrol te pakken.

Alleen gaan we er niet komen

RWS koploper als trekker van het EU-pelon.

Op het gebied van emissies is het beleid duidelijk en consistent genoeg en hebben we als bedrijfsleven genoeg zekerheid om te investeren.

Welke argumenten heb je daar voor?

Beleid doelstellingen zijn (heel) hoog over en vragen om vertaling per deelsectoren, wat we nu aan het doen zijn . Vraagt ook om feedback naar beleid.

Wat wordt gezien als emissieloos? Nu wordt er gesproken over reductie van bijv 75% pm ...etc maar moeten we hier op investeren of moeten we toch direct voor 100% reductie gaan

Duidelijkheid ontbreekt in welke mate verduurzaming voorbij de doelstelling voordelen gaat opleveren in aanbestedingen.

Het basisniveau is duidelijk, maar naleving is onzeker. Het ambitieniveau is nog niet in balans met beschikbare financiële middelen. Dat zorgt voor onzekerheid.

Emissieloos <=> Emissie-arm Samen voor aan de lat mbt investeringen

Hoe standvastig is de EU in zijn beleid

De grote richting is duidelijk, wat er onder verstaan wordt en het tempo niet. Dat maakt een investeringsbeslissing lastig

Emissieloos vs klimaatneutraal vs duurzame energiedrager.

Hoe de doelstellingen en ambities uitgevraagd en beloond gaan worden in de aanbestedingen is nog onduidelijk. Dat maakt investeren lastig

Welke argumenten heb je daar voor?

Beleid vertalen naar sectoren/ projecten. Pas dan volgen investeringen.

Aannemer zijn is ook durven kiezen. Er is wel een grootste gemene deler te vinden in het beleid (EU). Echte koplopers durven kiezen en wijzen niet naar beleid.

Het is globaal, niet specifiek naar emissieloos. Gaat het dan alleen om de gebruiksfase?

Wat wel duidelijk is: doelen en 2% is gereserveerd in alle onderhoudsprojecten, dit biedt zekerheid. Daarnaast gaat vanaf 2027 ETS voor zee gaande werk gelden, aanvullende zekerheid dat duurzame opties lonen. Vraag blijft: welke oplossing / techniek

De verschillende potentiële technieken zijn nog niet voldoende ver ontwikkeld om met zekerheid een juiste investeringskeuze te kunnen maken.

Richting (near) zero emissies is duidelijk de richting. Snelheid en beloning daarvan is nog niet zo duidelijk. Dus investeren is riskant.

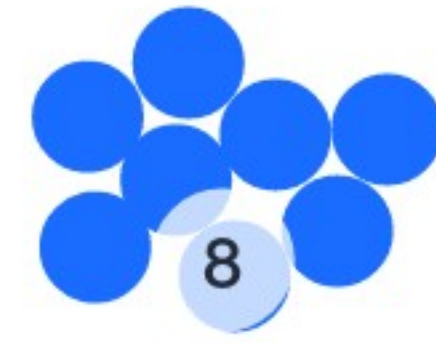
Op welke wijze wenst u eventueel nog meer zekerheid te krijgen voor investeringen?

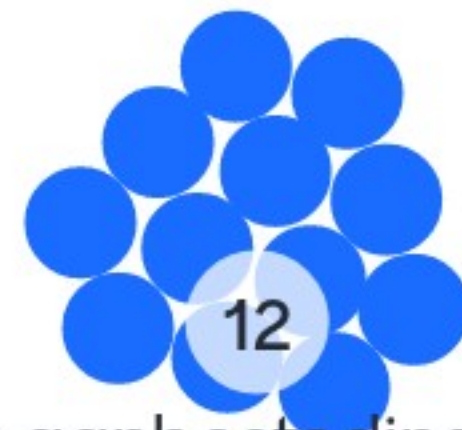
Door nationale beleid- en regelgeving

Door internationale beleid- en regelgeving

Door middel van convenanten met opdrachtgevers

Door middel van aanbestedingen en contracten
met voldoende omvang en stimulans

Anders

Op welke andere wijze wenst u eventueel nog meer zekerheid te krijgen voor investeringen?

Doorkijk naar de MKI waarde van duurzame energiedragers

Mogelijkheid om duurzaamheids doelstelling in de loop van het contract tw behalen.

Door aanbestedingen wordt de uitvraag en de beloning duidelijk

Handhaving.

Duidelijkheid over MKI scores voor alternatieve energiedragers.

Overzichtelijk en kans om doelstelling tijdens het contract te realiseren

Niet alleen duidelijkheid over de minimale eis maar ook voorsorteren op de maximale eis. Dat is waarschijnlijk emissieloos maar dat staat nergens gespecificeerd.

Anders: er moet duidelijkheid komen over de waardering van energie dragers, daarna kunnen we een techniek onderzoeken

ReductieDoelstellingen mee nemen als toelatingseis in contracten.

Op welke andere wijze wenst u eventueel nog meer zekerheid te krijgen voor investeringen?

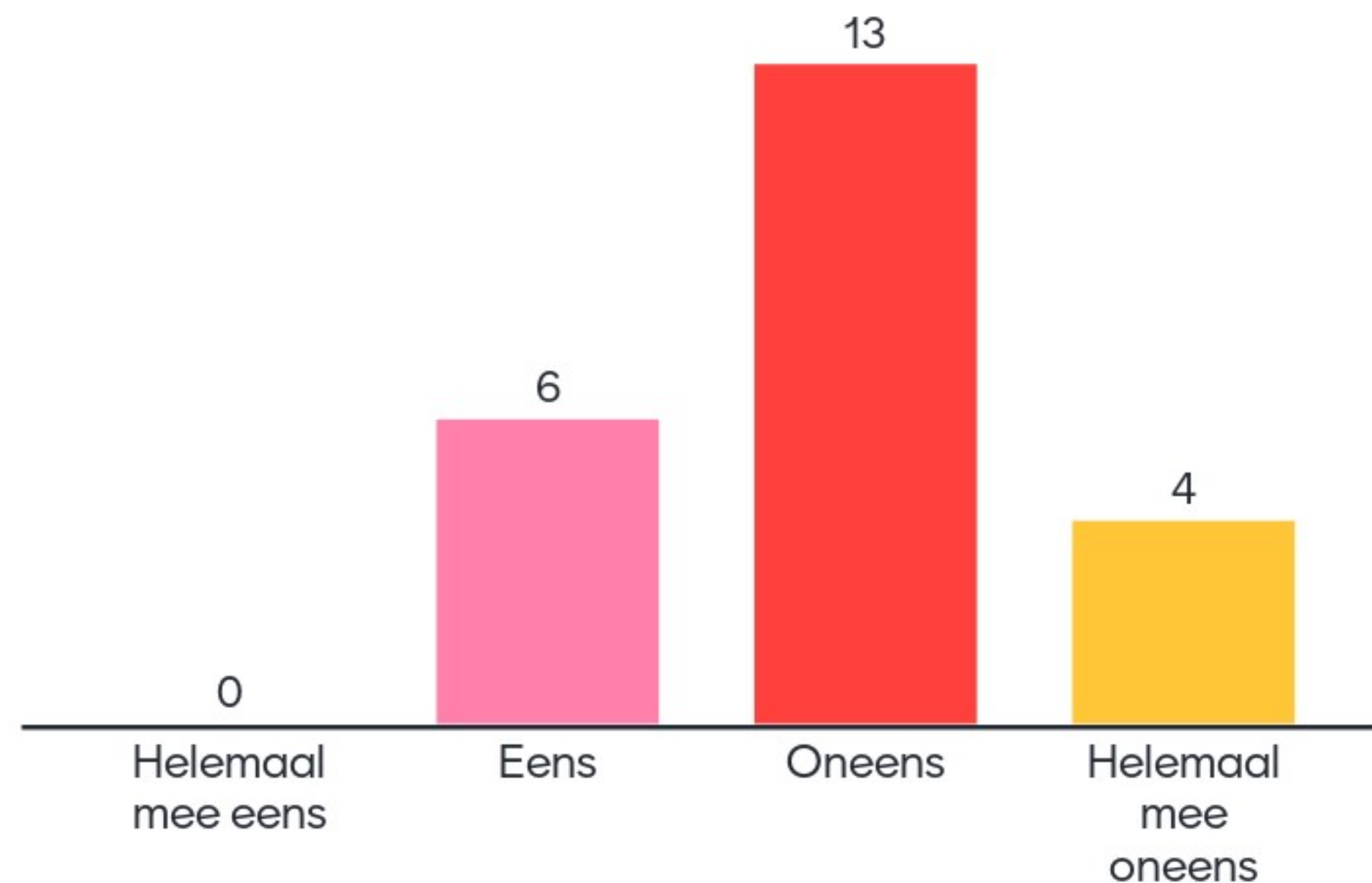
Naleving.

Tijd geven voor investering

Het risico voor de nieuwe duurzame baggertechnieken is zo groot dat de overheid dit niet alleen aan de markt over kan laten.

Mentimeter

Welke argumenten heb je daar voor?

Aannemers volgen ontwikkelingen in de zeevaart.

Grote uitdaging en investering, maar met duidelijk beleid is het te bewerkstelligen.

Ligt genuanceerder dan de vraag gesteld is. De markt kan door wel handelen, daarvoor is dan duidelijkheid en beschikbaarheid budget vanuit de overheid noodzakelijk

Oneens: dat beperkt de ontwikkelingen van andere technieken

Opdrachtgevers en opdrachtnemers kunnen samenwerken richting oplossingen en daarmee gezamenlijk de gehele sector vooruit helpen

Markt heeft aangetoond dat technisch zeer veel mogelijk is.

Risico niet volledig bij de markt leggen.

Niet 'alleen aan de markt', we moeten het samen doen via aanbestedingen; maar laat de uitvoering bij de markt

Een duidelijk beleid is nodig om het risico voor de markt te beperken

Welke argumenten heb je daar voor?

Duidelijk beleid helpt de markt om de innovaties te ontwikkelen.

Bij vergaande regie OG (bijv eigen TSHD) is er onvoldoende ruimte om verschillende technieken te verkennen.

Kennis die bij de baggerbedrijven zit kan niet overgenomen worden door RWS

Als de overheid (een deel van) de investering van nieuw materieel doet dan geeft dit een versnelling naar het behalen van de doelstellingen. RWS

Expertise techniek zit bij de markt

De meeste grote overheidsprojecten zijn geen succes

Overheid is nooit zo efficient, is veelal trager dan de markt in leercurve en beperkt zo wellicht ook de gezamenlijke doorontwikkeling van technische kennis

Investeringsrisico is hoog voor EEN onderneming, lager voor ondernemingen gezamenlijk.

Schoenmaker blijf bij je leest

Welke argumenten heb je daar voor?

Voorbeeld SCR technologie : nooit opgelegd door
og maar intussen over de wijde baggervloot ah
verspreiden. "Zien eten doet eten."

Opdrachtgevers die zelf investeren in innovatieve duurzame baggerschepen (emissieloos) geven het goede voorbeeld en helpen de technologie verder.

Welke argumenten heb je daar voor?

